

Національний технічний університет
“Дніпровська політехніка”

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

здобувача Шкурінського Данила Петровича

(ПІБ)

академічної групи 072-20-2 (денна форма навчання)

(шифр)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему: «Фінансова діяльність комерційних банків і напрями її

удосконалення (на прикладі АТ «Райффайзен Банк Аваль»»)

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	доц. Дереза В.М.			
Рецензент	Гіталова О.В.			
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2024

Національний технічний університет
“Дніпровська політехніка”

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
економічного аналізу і фінансів
(повна назва)

_____ **Д.С. Букрєва**
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

здобувачу **Шкурінському Данилу Петровичу** академічної групи **072-20-2**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
(код і назва спеціальності)

на тему: **«Фінансова діяльність комерційних банків і напрями її
удосконалення (на прикладі АТ «Райффайзен Банк Аваль»)»**

затверджену наказом ректора НТУ “Дніпровська політехніка” від **31.05.2024р. №515-с**

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	20.05.2024- 22.05.2024
Розділ 1	Теоретичні засади аналізу фінансової діяльності комерційних банків	23.05.2024- 30.05.2024
Розділ 2	Оцінка фінансових результатів діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль»	31.05.2024- 07.06.2024
Розділ 3	Напрями удосконалення фінансової діяльності комерційного банку	08.06.2024- 16.06.2024
ВИСНОВКИ	Підсумок отриманих результатів дослідження	17.06.2024- 18.06.2024
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	19.06.2024- 23.06.2024

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

В.М. Дереза
(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **06.05.2024 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **24.06.2024 р.**

Завдання прийнято до виконання _____ (підпис студента)

Д.П.Шкурінський
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Шкурінський Д.П. – Фінансова діяльність комерційних банків і напрями її удосконалення (на прикладі АТ «Райффайзен Банк Аваль») – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2024.

Мета кваліфікаційної роботи – проаналізувати фінансову діяльність комерційних банків на прикладі АТ «Райффайзен Банк Аваль» та теоретично обґрунтувати найефективніший методичний підхід до планування фінансової діяльності комерційних банків, систематизуючи існуючі пропозиції з цього питання.

Вступ роботи висвітлює актуальний стан проблеми, обґрунтовує важливість обраної теми, конкретизує завдання дослідження та визначає його об'єкт і предмет.

Перший розділ присвячений визначенню економічної сутності та функцій фінансової діяльності, а також огляду існуючих теоретичних та методологічних підходів до фінансової діяльності комерційних банків.

У другому розділі досліджується організаційна структура АТ «Райффайзен Банк Аваль», проводиться аналіз фінансового стану банку та формулюються висновки щодо підвищення його прибутковості за період 2020-2022 рр.

Третій розділ кваліфікаційної роботи обґрунтовує вибір методу прогнозування фінансової діяльності та розглядає методи підвищення ефективності системи управління фінансовою діяльністю комерційного банку.

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ПРИБУТОК, ПРОГНОЗУВАННЯ, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ.

ABSTRACT

Shkurinskyi.D.P. – Financial activity of commercial banks and directions of its improvement (based on the example JSC “Raiffeisen Bank Aval”) – Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 Finance, Banking and Insurance. – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2024.

The purpose of the qualification work is to analyze the financial activities of commercial banks on the example of Raiffeisen Bank JSC and to theoretically substantiate the most effective methodological approach to planning the financial activities of commercial banks, systematizing existing proposals on this issue.

The introduction of the paper highlights the current state of the problem, justifies the importance of the chosen topic, specifies the research objectives and defines its object and subject.

The first section is devoted to the definition of the economic essence and functions of financial activity, as well as to the review of existing theoretical and methodological approaches to the organization of financial activity of commercial banks.

The second section examines the organizational structure of Raiffeisen Bank JSC, analyzes the financial condition of the bank and formulates conclusions on increasing its profitability and profitability for the period 2020-2022.

The third section of the qualification work substantiates the choice of the method of forecasting financial activities in terms of planning reliability and considers methods of improving the efficiency of the financial management system of a commercial bank.

FINANCIAL ACTIVITY, PROFITABILITY, PROFIT, FORECASTING,
FINANCIAL CONDITION, FINANCIAL STABILITY.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ	9
1.1. Теоретичні підходи до визначення фінансової діяльності комерційних банків	9
1.2. Нормативно-правові засади регулювання діяльності комерційних банків та їх фінансового стану	13
Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ»	27
2.1. Характеристика та стратегічні цілі розвитку АТ «Райффайзен Банк Аваль».....	27
2.2. Аналіз фінансового-економічних показників діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль».....	29
2.3. Оцінка ефективності фінансової діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль».....	36
Висновки до розділу 2.....	40
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	41
3.1. Порівняльний аналіз моделей прогнозування фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль».....	41
3.2. Шляхи поліпшення фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль».....	44
Висновки до розділу 3.....	46
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49
ДОДАТКИ	53

ВСТУП

Актуальність теми. Серед суб'єктів фінансово декомунізованої діяльності комерційні банки займають важливе місце і відіграють важливу роль у прогнозуванні динаміки економічного середовища та оперативного реагування на зміни на фінансових ринках. Вони мають здатність тимчасово мобілізувати вільні фінансові ресурси і перетворити їх в реальний капітал, виконуючи різні кредитні, інвестиційні та інші операції.

За останні 10 років сприйняття і діяльність комерційних банків зазнали драматичних потрясінь. З одного боку, вони викликані швидкими змінами вимог і умов роботи банківських установ. З іншого боку, питання посилення інтеграції банківської системи, посилення фінансової конкуренції і швидкого розвитку інноваційних технологій, які переглядають традиційні форми і методи банківської справи, набувають все більшого значення.

Українські банки працюють в умовах підвищеного ризику, що призводить до того, що вони з більшою ймовірністю потрапляють в кризову ситуацію з-за кордону. У більшості цих випадків мова йде про зниження свого фінансового становища і довіри клієнтів і ділових партнерів. Фінансове становище банку-це складне поняття, що відображає систему показників, що показують наявність, розподіл і використання фінансових ресурсів.

Метою кваліфікаційної роботи є проведення комплексного аналізу фінансової діяльності комерційного банку з метою виявлення основних проблемних аспектів та розроблення рекомендацій щодо їх удосконалення.

Завдання дослідження:

- дослідити теоретичні підходи до визначення фінансової діяльності комерційних банків;
- охарактеризувати методичні підходи до оцінки фінансових показників комерційних банків;

- виділити характеристику та стратегічні цілі розвитку АТ «Райффайзен Банк Аваль»;
- провести аналіз фінансового-економічних показників діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль»;
- провести оцінку ефективності фінансової діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль»;
- виділити проблеми фінансової діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль»;

Об'єктом дослідження є фінансово-економічна діяльність комерційних банків.

Предметом дослідження є економічні відносини, які виникають в процесі забезпечення резервів зростання показників фінансового стану АТ «Райффайзен Банк Аваль»

Методи дослідження. До основних методів дослідження належать: абстрагування, аналіз, синтез, індукція, дедукція, спостереження, узагальнення, порівняння, моделювання, формалізація, статистичні методи.

Інформаційну базу для вивчення фінансової діяльності комерційних банків становлять нормативні документи та законодавство, регулююче процеси банківської діяльності; офіційні статистичні дані; корпоративна звітність банку, що містить інформацію про його фінансову діяльність; а також академічні дослідження та наукові публікації.

Прикладна цінність полягає в тому, що основні результати дослідження представлені у аналітичній та пропозиційній частині роботи, що стосуються шляхів покращення фінансового стану та підвищення ефективності функціонування комерційних банків можуть бути використанні у діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль», а також інших банків в контексті підвищення результативності їх діяльності.

Апробація результатів дослідження здійснена шляхом публікації тез доповіді у матеріалах наукової конференції – «Ринок фінансових інновацій та

безробіття ЄС: тенденції, виклики та перспективи.» (Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, 2024). Тема дослідження: «Фінансові технології та інновації в банківській сфері: виклики сьогодення».

Структура роботи включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Загальний обсяг роботи становить 56 сторінки комп'ютерного тексту; робота включає 14 таблиць, 6 рисунків, 2 додатки. Список використаних джерел містить 30 найменувань.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

1.1. Теоретичні підходи до визначення фінансової діяльності комерційних банків

Визначення фінансової діяльності комерційних банків є ключовим аспектом в економічній теорії та практиці, оскільки банки відіграють значну роль у фінансовій системі країни. Фінансова діяльність банків має безпосередній вплив на економічний розвиток, стабільність фінансового ринку та економічну безпеку країни.

Визначення фінансової діяльності комерційних банків в науковій літературі наведені в табл.1.1.

Таблиця 1.1 – Визначення фінансової діяльності комерційних банків в науковій літературі

Автор	Визначення	Коментар
1	2	3
Іваськів Т.	Накопичення ресурсів та управління цими ресурсами за допомогою розрахункових, посередницьких, кредитних та інших фінансових операцій [1, с.86].	Це визначення зосереджується на процесі збору ресурсів та їх ефективному управлінні через різноманітні фінансові операції, що є ключовим аспектом діяльності банків.
Безродна О. С.	Сукупність заходів та операцій, що пов'язані з акумуляцією власного, залученого та позикового капіталів, їх використанням, примноженням (зростання вартості) й своєчасним поверненням [2, с.231].	Це визначення включає усі аспекти фінансової діяльності банку, починаючи від збору капіталу до його ефективного використання та повернення, що є ключовим для фінансової стійкості.

1	2	3
Данік Н.	Акумуляція ресурсів та їх ефективне управління шляхом використання різноманітних фінансових інструментів, таких як розрахункові операції, посередницькі послуги, кредитні механізми та інші фінансові операції [3, с.2].	Це визначення підкреслює важливість ефективного управління ресурсами через використання різноманітних фінансових інструментів для досягнення фінансових цілей банку.
Калінеску Т.	Збір та оптимізація різних джерел капіталу з метою його максимально ефективного використання, зростання його вартості та вчасного повернення в інвестовані сектори за допомогою різноманітних фінансових інструментів [4, с.85].	Це визначення акцентує на процесі збору капіталу з різних джерел та максимально ефективному використанні його, яке є важливим для забезпечення фінансової стійкості та розвитку.
Фахар С.	Методологія і практика збору, управління та розподілу ресурсів, які включають в себе власний капітал, позичений капітал та інші джерела, з метою забезпечення їх ефективного використання та максимізації прибутку [5, с.226].	Це визначення відображає комплексний підхід до фінансової діяльності банку, включаючи всі аспекти збору, управління та розподілу ресурсів для досягнення максимальної ефективності та прибутку.

За результатами аналізу визначень фінансової діяльності комерційних банків, запропонованих у науковій літературі, можна визначити кілька ключових аспектів цієї концепції. Визначення від Іваськів Т., Безродної О. С. та Даніка Н. підкреслюють зосередження на процесах накопичення та управління ресурсами, включаючи розрахункові операції, посередницькі послуги та кредитні механізми. Калінеску Т. відзначає важливість збору капіталу з різних джерел та його оптимізацію для ефективного використання, в той час як Фахар С. підкреслює комплексний характер фінансової діяльності банків, який включає управління та розподіл різних джерел капіталу для досягнення максимальної ефективності та прибутку. Цей аналіз свідчить про те, що фінансова діяльність

банків вимагає інтегрованого підходу та ефективного управління ресурсами для досягнення стратегічних цілей та забезпечення стійкого фінансового розвитку.

Оцінка фінансового стану комерційних банків спрямована на визначення їх фінансової стійкості, ефективності управління ресурсами та загальної фінансової прозорості. Головною метою є надання об'єктивної інформації зацікавленим сторонам – клієнтам, інвесторам, регуляторам, щодо здатності банку виконувати свої функції та витримувати економічні виклики.

Основними завданнями оцінки фінансового стану комерційних банків є:

- визначення здатності вчасно виконувати зобов'язання та забезпечити оптимальність управління грошовими потоками;
- визначення рівня прибутковості та ефективності використання активів для максимізації прибутку;
- виявлення та оцінка різних видів ризиків, таких як кредитний, ринковий, операційний, які можуть впливати на фінансову стійкість;
- аналіз капіталовкладень та визначення відповідності рівню ризиків, що може забезпечити стабільність;
- оцінка якісного та кількісного складу активів та пасивів для забезпечення оптимального фінансового управління;
- порівняння фінансового стану з іншими банками та відсіювання конкурентних переваг чи вразливостей.

Дані завдання допомагають не лише оцінити поточний стан комерційних банків в різних умовах діяльності, але й розробити стратегії для покращення їх фінансової стійкості та ефективності. При цьому об'єктом оцінки виступає комерційна діяльність, а суб'єктами взаємодії можуть бути як комерційні банки, так і їх контрагенти, зокрема постійні та потенційні клієнти, аудиторські фірми, кредитні установи [6, с. 380].

Фінансова діяльність банку включає в себе ряд загальних та специфічних функцій, що відображають його роль у фінансовій системі та економіці загалом. Серед загальних функцій можна виділити регулювання грошових потоків, яке

полягає в активному управлінні грошовими ресурсами з метою забезпечення ліквідності та ефективного використання капіталу [7, с.25]. Додатково, банки відіграють важливу роль у формуванні капіталу, грошових доходів і фондів, що є ключовим для стабільності фінансової системи та підтримки економічного зростання [8, с.173]. У свою чергу, специфічні функції фінансової діяльності банку включають інформаційну та диспозитивну функції. Інформаційна функція означає здатність банку збирати, аналізувати та поширювати інформацію про фінансові ринки, клієнтів та інші аспекти фінансової діяльності. Це допомагає клієнтам та інвесторам зробити обґрунтовані рішення щодо їхніх фінансових операцій. Диспозитивна функція передбачає активне управління фінансовими ресурсами банку з метою забезпечення оптимального рівня доходності та ризиків [9, с.48]. Усі ці функції взаємодіють та сприяють забезпеченню ефективності та стабільності фінансової діяльності банку, що є важливим елементом функціонування фінансової системи та підтримки економічного розвитку.

Принципи фінансової діяльності банку систематизовано на рис.1.1.

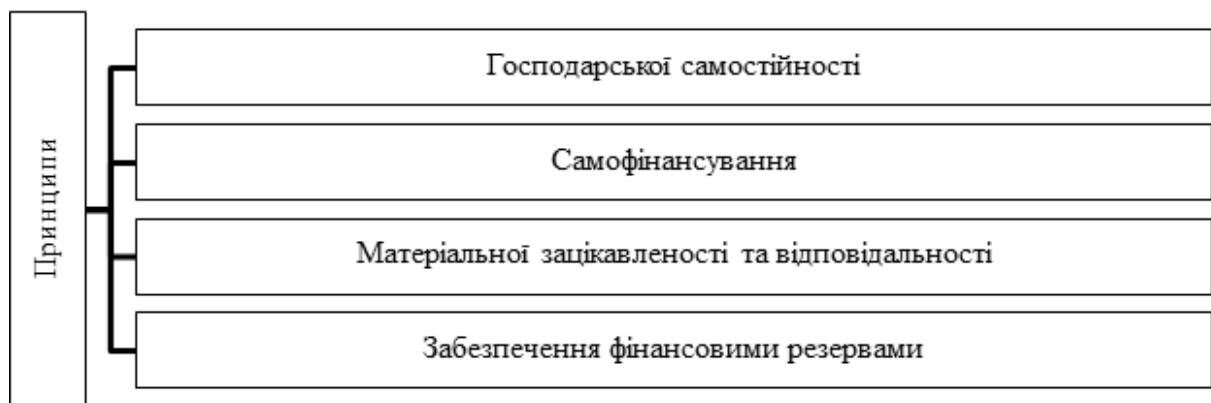

Рис. 1.1 – Принципи фінансової діяльності банку [9-11]

Принципи фінансової діяльності банку визначають основні засади та цінності, які лежать в основі його функціонування та спрямовані на забезпечення ефективності та стабільності фінансової системи. Один із таких принципів – господарська самостійність, що передбачає незалежність банку у власних фінансових рішеннях та управлінні [10, с.41]. Цей принцип сприяє підвищенню

ефективності й гнучкості у прийнятті стратегічних рішень. Другий принцип – самофінансування, відображає здатність банку використовувати власні фінансові ресурси для покриття своїх потреб та розвитку, зменшуючи залежність від зовнішніх джерел фінансування, що сприяє підвищенню фінансової стійкості та незалежності банку. Третій принцип – матеріальна зацікавленість та відповідальність, підкреслює важливість зацікавленості банку у досягненні фінансових результатів та відповідальності перед клієнтами, акціонерами та іншими учасниками ринку [11, с.11]. Цей принцип сприяє збереженню довіри до банку та підвищенню його репутації. Останній принцип – забезпечення фінансовими резервами, передбачає побудову стійкої фінансової бази та резервів для покриття можливих ризиків та негараздів [12, с.234]. Це дозволяє банку залишатися стабільним у випадку негативних змін у фінансовому середовищі та забезпечує його стійкість у складних економічних умовах. Ці принципи визначають фундаментальні засади фінансової діяльності банку, які спрямовані на досягнення його стратегічних цілей та підтримку стабільності фінансової системи.

Отже, аналіз сутності, функцій та принципів фінансової діяльності банків свідчить про їхню важливу роль у функціонуванні фінансової системи та підтримці економічного розвитку. Функції банків, спрямовані на управління ресурсами та забезпечення фінансової стабільності, відображають їхню ключову позицію в економіці. Принципи самостійності, відповідальності та забезпечення резервами формують основу для ефективного функціонування банків та стійкості фінансової системи.

1.2. Нормативно-правові засади регулювання діяльності комерційних банків та їх фінансового стану

Правове регулювання діяльності комерційних банків є важливою функцією держави для забезпечення стабільності банківської системи.

Правова база для регулювання банківської діяльності була створена з моменту здобуття Україною незалежності. Важливість банківського регулювання для забезпечення стабільності економічного розвитку зумовила створення спеціалізованого банківського законодавства. Основою банківського законодавства є Конституція України. Всі законодавчі та нормативно-правові акти повинні прийматися з урахуванням принципів і положень Основного Закону держави. Такі документи формують відповідну правову базу в правовій державі [13, с. 18-19].

Правова основа банківського регулювання в Україні складається з трьох рівнів

Законодавство. За відсутності єдиного та систематизованого нормативно-правового акта, який би регулював відносини, що виникають у банківській сфері, тобто Закону про банки, банківське законодавство поділяється на загальне та спеціальне.

До загального законодавства належить законодавство України, яке встановлює основні принципи діяльності учасників ринку. Наприклад, Закон України “Про господарські товариства”, Закон України “Про цінні папери та фондову біржу”, Закон України “Про державне регулювання ринку фінансових послуг”, Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні”, Закон України “Про інвестиційну діяльність”, Закон України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом” та Податковий кодекс України.

Водночас були прийняті спеціальні закони, спрямовані на регулювання відносин між учасниками банківського ринку. Це Закон України “Про банки і банківську діяльність”, Закон України “Про Національний банк України”, Закон України “Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати”, Закон України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб”, Закон України “Про платіжні системи та переказ коштів” та Закон України “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні”.

Ряд регуляторних правил Регуляторні акти (підзаконні акти) стосуються правил ведення банківського бізнесу, сформульованих безпосередньо компетентним наглядовим органом. До них відносяться постанови Кабінету Міністрів, рішення Ради НБУ та укази Президента. Прикладами є Положення про адекватність капіталу, Порядок формування резервних вимог та Положення про порядок здійснення валютних операцій.

Роз'яснення та тлумачення нормативних документів. Це тлумачення нормативно-правових актів, що надаються наглядовим органом з метою роз'яснення його дій при виконанні законів, постанов і правил.

Особливу роль у формуванні правового поля для банків відіграє НБУ. Його нормотворча діяльність регламентована:

Положенням, затвердженим Постановою Правління НБУ № 60 від 23 лютого 1998 року, про порядок підготовки, подання та обліку законопроектів і законодавчих пропозицій, що подаються Національним банком України до Верховної Ради України в порядку законодавчої ініціативи;

Інструкція про порядок підготовки, видання, реєстрації та систематизації нормативно-правових актів Національного банку України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 30 грудня 1999 року № 634;

Методика проведення аналізу впливу регуляторних актів Національного банку України та методика відстеження результативності регуляторних актів Національного банку України, затверджені постановою Кабінету Міністрів України та Національного банку України № 471 від 14 квітня 2004 року.

Нормативно-правові акти Національного банку України видаються у формі постанов Ради НБУ, інструкцій, положень і правил, що затверджуються Радою. Вони реєструються в Міністерстві юстиції України і набирають чинності через 10 днів після реєстрації.

Важливою є регуляторна позиція НБУ. Зокрема, відповідно до статті 1 Закону України “Про Національний банк України”, одним із завдань НБУ є створення системи норм, що регулюють діяльність банків, визначають загальні

принципи банківської діяльності, порядок здійснення банківського нагляду та відповідальність за порушення банківського законодавства [14]. Регулювання та банківський нагляд здійснюються відповідно до Конституції України, Закону України “Про банки і банківську діяльність”, Закону України “Про Національний банк України”, інших законів України та нормативно-правових актів НБУ [15, с. 190].

Одним із пріоритетів банківського регулювання є мінімізація банківських ризиків. Тому встановлені НБУ показники запроваджуються для регулювання банківської діяльності на основі економічних критеріїв, тобто для здійснення безвиїзного нагляду з метою контролю за діяльністю окремих банків та банківської системи в цілому [16, с. 39].

З метою регулювання прийнятного рівня ризику НБУ прийняв Постанову № 368 від 28 серпня 2001 року, якою затвердив Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні.

Нормативи капіталу: мінімальний розмір регулятивного капіталу (Н1), адекватність регулятивного капіталу (Н2) та адекватність основного капіталу (Н3);

- нормативи ліквідності: миттєвої ліквідності (Н4), ліквідності (Н5), короткострокової ліквідності (Н6), коефіцієнт покриття ліквідності в усіх валютах (LCRBB) та коефіцієнт покриття ліквідності в іноземній валюті (LCRIB)

- нормативи кредитного ризику: норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7), норматив великих кредитних ризиків (Н8) та норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9);

- інвестиційні критерії: інвестиції в цінні папери на одну установу (Н11), загальний обсяг інвестицій (Н12) [16, с. 191].

Правове регулювання банківської діяльності в Україні за останні роки зазнало змін. Були внесені зміни до Закону України “Про банки і банківську діяльність”, які встановили статутний капітал банків різного розміру та інші умови для узгодження цих розмірів. Запроваджено нові правила корпоративного

управління банками, розкрито дані про структуру власності та визначено основних учасників банку. Запроваджено положення про виключні повноваження загальних зборів учасників та ради директорів банку, необхідність наявності незалежних членів, нові критерії пов'язаних з банком осіб та застосування спеціальної кваліфікації в банку.

Крім того, протягом останніх років було прийнято низку змін до Закону про банки, зокрема такі законодавчі акти [17, с. 135]:

“Положення про організацію внутрішнього контролю в банках України” (Постанова Правління Національного банку України від 29 грудня 2014 року № 867);.

“Положення про призначення посадових осіб банків” (Постанова Правління Національного банку України від 12 травня 2015 року № 315);

“Положення про порядок подання інформації про структуру власності банків” (Постанова Правління Національного банку України від 21 травня 2015 року № 328);

“Положення про визначення банками України розміру кредитних ризиків за активними банківськими операціями” (Постанова Правління Національного банку України від 30 червня 2016 року № 351).

Ці нормативно-правові акти підвищили визначеність у правовому регулюванні банківської діяльності в Україні: 10 червня 2017 року набув чинності Закон України “Про споживче кредитування”. Цей закон має на меті встановити на законодавчому рівні механізм споживчого кредитування, який забезпечує максимальний захист прав та інтересів як споживачів, так і надавачів фінансових послуг. Закон встановлює загальні правові та організаційні засади споживчого кредитування в Україні відповідно до міжнародно-правових стандартів у цій сфері, що матиме позитивний вплив на розвиток добросовісної конкуренції на ринку фінансових послуг та, зрештою, на економіку в цілому.

За період дії воєнного стану в Україні було прийнято низку нормативно-правових актів, спрямованих на врегулювання ключових сфер суспільних

відносин та забезпечення стабільності банківської системи для забезпечення її належного функціонування в надзвичайно складних умовах.

Зупинимося на основних антикризових рішеннях регулятора, зокрема тих, що ґрунтуються на захисті інтересів клієнтів та вкладників банків щодо збереження доступу до власних та кредитних коштів, здійснення платежів та грошових переказів. З цією метою Правління Національного банку України ухвалило постанову № 18 від 24 лютого 2022 року [18, с. 27]

“Про функціонування банківської системи в умовах воєнного стану” зі змінами від 10 травня 2022 року для забезпечення надійності та стабільності банківської системи.

Нагадуємо, що з 24 лютого по 10 травня до цієї постанови 18 разів вносилися зміни. Відповідно до цієї постанови банки повинні забезпечити безперебійну роботу своїх відділень, безперебійний доступ до сейфів, безперешкодне здійснення безготівкових розрахунків та безперешкодне поповнення банкоматів готівкою, якщо немає загрози життю та здоров'ю населення.

Центральний банк прийняв рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банків, що контролюються Російською Федерацією: акціонерних товариств “Міжнародний резервний банк” та “Публічне акціонерне товариство “Міжнародний резервний банк”. [19, с. 17]

“Міжнародний резервний банк” та Публічне акціонерне товариство “Комерційний промислово-інвестиційний банк”. Право ухвалити таке рішення було надано Правлінню НБУ постановою №19 від 24 лютого 2022 року.

“Про особливості припинення діяльності банку в умовах воєнного стану”.

НБУ також регулює використання хмарних сервісів українськими банками. Це дозволяє банкам використовувати хмарні сервіси, що надаються з використанням обладнання, розташованого в інших країнах, для надання банківських послуг та обробки операцій із застосуванням електронних платіжних засобів, зокрема платіжних карток. Відповідні положення містяться в

постанові Ради НБУ № 42 від 8 березня 2022 року “Про використання хмарних сервісів банками в умовах воєнного стану в Україні”.

Також варто відзначити Закон України № 2120-IX “Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм в умовах воєнного стану”. Законом внесено зміни до низки норм, у тому числі для банків та небанківських фінансових установ, які надають кредитні послуги. Закон передбачає, що в період дії воєнного стану та протягом 30 днів після закінчення або скасування воєнного стану споживач не несе відповідальності перед кредитором за прострочення виконання зобов'язання за договором про надання споживчого кредиту.

1 квітня 2022 року Верховна Рада прийняла Закон України № 2180-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування вкладів фізичних осіб”. Закон поширюється лише на вклади фізичних осіб та фізичних осіб-підприємців, але не поширюється на вклади юридичних осіб. Закон спрямований на захист прав вкладників банків і містить положення, що передбачають повне відшкодування Фондом вкладів фізичних осіб у період дії воєнного стану в Україні та протягом трьох місяців з дня закінчення або скасування воєнного стану.

Таким чином, різноманітність нормативно-правової бази, що регулює діяльність комерційних банків, вражає. Чинне банківське законодавство України характеризується численними рівнями правового регулювання та великою кількістю нормативно-правових актів з питань банківської діяльності, відсутністю єдиного кодифікованого закону про банківську діяльність, динамічністю банківського законодавства, постійними змінами та доповненнями до нормативно-правових актів, суперечливістю та складністю законодавства.

1.3. Методичні підходи до оцінки фінансових показників комерційних банків

В оцінці фінансових показників комерційних банків ключове значення мають методичні підходи, що дозволяють аналізувати їхню фінансову стійкість, ефективність управління ризиками та загальний фінансовий стан. Ця область досліджень відіграє важливу роль у фінансовому секторі, забезпечуючи як інвесторів, так і регуляторів, обґрунтовану інформацію для прийняття рішень.

Оцінка фінансових показників комерційних банків є невід'ємною складовою процесу управління фінансовою діяльністю цих установ. Головною метою такої оцінки є виявлення потенційних резервів для підвищення ефективності банківської установи, зорієнтованої на максимізацію прибутку при одночасній мінімізації ризику [20, с.134].

З позиції окремого комерційного банку виникають конкретні завдання, що визначають його стратегію та дії на фінансовому ринку. Серед них основні:

- оптимізація структури активів та пасивів з метою досягнення максимального рівня прибутку – це означає пошук оптимального співвідношення між різними видами активів та пасивів для досягнення максимальної ефективності банківських операцій;

- контроль за виконанням установлених НБУ економічних нормативів – це важливо для забезпечення фінансової стабільності та здатності банку виконувати свої функції на ринку [21, с.7];

- визначення фінансової стійкості банку – це передбачає аналіз фінансового стану та здатності банку витримувати внутрішні та зовнішні виклики, зокрема економічні турбуленції та ринкові коливання;

- забезпечення ліквідності та платоспроможності – банк повинен мати достатні ресурси, щоб забезпечити свою здатність виконувати фінансові зобов'язання перед клієнтами та контрагентами у будь-який момент [22, с.158].

Ці завдання визначають стратегічні пріоритети та напрями діяльності комерційного банку, спрямовані на забезпечення його стійкості, прибутковості та конкурентоспроможності на ринку фінансових послуг.

Поставлені завдання вирішуються за допомогою фінансового та управлінського аналізу. Практикою вироблені основні методи фінансового аналізу, серед яких можна виділити такі (табл.1.2).

Таблиця 1.2 – Методи оцінки фінансових показників банків [23-25]

Методи фінансового аналізу	Опис
Горизонтальний	Порівняння фінансових показників банку за різні періоди часу для виявлення змін у їхньому динамічному розвитку та виявлення тенденцій.
Вертикальний (структурний)	Аналіз структури активів, пасивів та капіталу банку за конкретний період часу для визначення внутрішньої структури та здатності банку до розподілу ресурсів.
Трендовий	Визначення довгострокових та короткострокових тенденцій у фінансовій діяльності банку, що допомагає передбачити його майбутній фінансовий стан та прийняти відповідні управлінські рішення.
Порівняльний (просторовий)	Порівняння фінансових показників банку з аналогічними показниками інших банків або галузі для виявлення конкурентних переваг або слабкостей та виявлення прогалин у фінансовій діяльності.
Факторний	Врахування впливу різних економічних, соціальних, політичних та інших факторів на фінансові показники банку для зрозуміння їхнього впливу та адаптації стратегій управління.
Метод фінансових коефіцієнтів	Використання різних фінансових коефіцієнтів (наприклад, ліквідності, рентабельності, платоспроможності тощо) для оцінки фінансового стану банку та виявлення його сильних та слабких сторін.

1. Метод горизонтального аналізу є важливим інструментом у фінансовому аналізі комерційних банків, оскільки дозволяє дослідити зміни фінансових показників банку протягом різних періодів часу. Цей метод дозволяє виявити динаміку розвитку банку та виявити тенденції, що можуть бути важливими для

прийняття управлінських рішень. Під час горизонтального аналізу фінансових показників проводиться порівняння значень цих показників за різні періоди, наприклад, за попередні роки [23, с.136]. Це дозволяє виявити зміни у фінансовому стані банку та спрогнозувати можливі майбутні тенденції. Наприклад, зростання чи зниження прибутку, активів, пасивів, капіталу тощо можуть свідчити про ефективність управління банком, його ринкову позицію та загальну стабільність. Горизонтальний аналіз дозволяє ідентифікувати зміни та тенденції у фінансовому стані банку, що є важливим для оцінки його розвитку та ризиків. Цей метод допомагає керівництву банку приймати обґрунтовані рішення щодо стратегічного розвитку, фінансового планування та управління ризиками. Таким чином, горизонтальний аналіз є необхідним етапом у фінансовому аналізі, що сприяє підвищенню ефективності управління фінансовими ресурсами банку.

2. Вертикальний, або структурний, аналіз є ключовим методом у фінансовому аналізі комерційних банків, спрямованим на вивчення внутрішньої структури фінансових показників за певний період часу. Цей метод дозволяє детально проаналізувати структуру активів, пасивів та капіталу банку, щоб визначити їхнє співвідношення та розподіл ресурсів. Під час вертикального аналізу фінансові показники представляються у вигляді відсотків від загального обсягу активів або пасивів банку. Це дозволяє визначити внутрішню структуру балансу банку та оцінити його здатність до ефективного розподілу ресурсів [24, с.45]. Аналіз структури активів допомагає визначити, які види активів переважають у балансі банку, наприклад, чи переважають кредитні активи над іншими видами інвестицій. Аналогічно, аналіз структури пасивів дозволяє зрозуміти, які джерела фінансування є найбільш важливими для банку: це можуть бути депозити клієнтів, позики від інших банків, облігації тощо. Крім того, аналіз структури капіталу допомагає визначити, як частка власного капіталу в порівнянні з позиковим капіталом впливає на фінансову стійкість та ризики банку. Вертикальний аналіз допомагає розкрити внутрішню динаміку балансу банку та виявити його здатність до ефективного управління ресурсами.

Він є важливим інструментом для розуміння внутрішньої структури банку та розроблення стратегій управління ресурсами з метою досягнення його фінансових цілей.

3. Трендовий аналіз є одним із ключових методів у фінансовому аналізі банків, який дозволяє виявити та проаналізувати довгострокові та короткострокові тенденції у їхній фінансовій діяльності. Цей метод базується на аналізі динаміки фінансових показників банку протягом певного періоду, що дозволяє виявити основні напрямки його розвитку [25, с.15]. Під час трендового аналізу вивчаються зміни фінансових показників у часі, що дозволяє виявити наявні тенденції: чи спостерігається зростання, зниження або стабільність цих показників. Аналізуючи тренди, можна виявити вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на фінансовий стан банку та передбачити його майбутній фінансовий стан. Довгострокові тенденції, виявлені за допомогою трендового аналізу, можуть свідчити про загальну динаміку розвитку банку, таку як зростання прибутковості, збільшення обсягів активів або зниження ризиків. З іншого боку, короткострокові тенденції можуть бути спричинені сезонними коливаннями або тимчасовими факторами, які можуть вплинути на фінансовий стан банку.

4. Порівняльний, або просторовий, аналіз є важливим методом у фінансовому аналізі банків, оскільки він дозволяє порівняти фінансові показники даного банку з аналогічними показниками інших банків або галузі. Цей метод спрямований на виявлення конкурентних переваг та слабкостей банку, а також виявлення прогалин у його фінансовій діяльності [26, с.94]. Під час порівняльного аналізу проводиться порівняння різних фінансових показників банку з аналогічними показниками інших банків або з галузевими середніми значеннями. Це дозволяє виявити, наскільки банк відрізняється від інших учасників ринку за певними параметрами, такими як рентабельність, ліквідність, ефективність управління ризиками тощо. Порівняльний аналіз допомагає ідентифікувати конкурентні переваги банку, які можуть бути використані для збільшення його конкурентоспроможності на ринку. Також він допомагає

виявити слабкі сторони та прогалини у фінансовій діяльності, що потребують уваги та подальшого вдосконалення.

5. Факторний аналіз є важливим інструментом у фінансовому аналізі комерційних банків, оскільки враховує вплив різноманітних економічних, соціальних, політичних та інших факторів на їхні фінансові показники. Цей метод дозволяє зрозуміти, як зовнішні та внутрішні фактори впливають на фінансову діяльність банку та адаптувати стратегії управління для ефективного реагування на ці впливи [27, с.109]. Під час факторного аналізу досліджуються різноманітні фактори, такі як зміни в економічному середовищі, зміни в законодавстві, демографічні зміни, політичні події, технологічні інновації та інші. Для кожного фактору проводиться аналіз його впливу на різні фінансові показники банку. Факторний аналіз допомагає зрозуміти, які конкретні фактори впливають на фінансовий стан банку та як ці впливи можуть змінюватися з часом. На основі отриманих результатів можна розробити стратегії управління, які дозволять банку ефективно реагувати на зміни в середовищі.

6. Метод фінансових коефіцієнтів є ключовим інструментом у фінансовому аналізі комерційних банків, оскільки він дозволяє оцінити різні аспекти їхньої фінансової діяльності за допомогою числових показників. Цей метод використовує різні фінансові коефіцієнти, такі як ліквідності, рентабельності, платоспроможності та інші, для комплексного аналізу фінансового стану банку та виявлення його сильних та слабких сторін [28, с.42]. Один з найбільш поширених фінансових коефіцієнтів – це коефіцієнт ліквідності, який визначає здатність банку виконати свої платіжні зобов'язання. Крім того, коефіцієнти рентабельності дозволяють оцінити ефективність використання активів та капіталу банку для генерації прибутку. Коефіцієнт платоспроможності вказує на здатність банку погасити свої зобов'язання у разі необхідності. Використання різних фінансових коефіцієнтів дозволяє отримати комплексну картину фінансового стану банку і виявити як його позитивні, так і негативні аспекти. Наприклад, високий коефіцієнт ліквідності може свідчити про

стабільність банку, але одночасно низька рентабельність може вказувати на проблеми з ефективним управлінням активами.

Ці методи дозволяють банкам отримати комплексне уявлення про їхню фінансову діяльність, виявити сильні та слабкі сторони, а також прийняти обґрунтовані управлінські рішення для підвищення ефективності та стабільності. Такий підхід сприяє зміцненню фінансової позиції банків та підвищенню їхньої конкурентоспроможності на ринку фінансових послуг.

Висновки до розділу 1

Результати оцінки, представлені в наступному розділі, можна підсумувати наступним чином:

1. Фінансовий стан комерційних банків є важливою економічною категорією, яка вимірює фінансово-господарську діяльність за допомогою певної системи аналітичних показників на чітко визначений момент часу. Основною метою оцінки фінансового стану є надання клієнтам, інвесторам, регуляторам та іншим зацікавленим сторонам об'єктивної інформації про здатність банку виконувати свої функції та протистояти економічним викликам.

Об'єктом оцінки фінансового стану банківської установи є її господарська діяльність. Вона включає різноманітні фінансові операції, кредитування, інвестування, обслуговування клієнтів, управління активами та пасивами, а також управління ризиками. Сторони взаємодії комерційного банку дуже різноманітні, починаючи від інших комерційних банків і закінчуючи клієнтами, аудиторами, кредитними установами, кореспондентами, фізичними та юридичними особами. Все це взаємодіє з банківськими установами в різних аспектах їх діяльності.

Інформаційна база комерційних банків є важливою аналітичною основою для більш детального вивчення їх фінансового стану та ключових показників. Аналіз цієї інформації дає розуміння ефективності діяльності банку, ризиків, з якими він стикається, та його загальної фінансової стійкості. Це дозволяє банку

приймати обґрунтовані рішення щодо управління та розвитку бізнесу для забезпечення стабільності та конкурентоспроможності в банківському секторі.

2. Проаналізувавши нормативно-правову базу дослідження банківської діяльності та оцінки фінансового стану комерційних банків, слід зазначити, що чинне законодавство складається із загального та спеціального законодавства. Основними нормативно-правовими актами є Конституція України, Закон України “Про банки і банківську діяльність”, Закон України “Про Національний банк України”, Закон України “Про Національний банк України”.

Закон про Національний банк України” та низка інших законодавчих актів України і нормативно-правових актів НБУ.

В умовах воєнного стану національне банківське законодавство потребує ретельного аналізу та адаптації з метою забезпечення стабільності фінансово-кредитної системи та захисту інтересів усіх її учасників.

Під час воєнного стану важливо забезпечити безпеку та захист фінансових активів вкладників та інших клієнтів банків. Цього можна досягти за допомогою різних заходів, включаючи створення механізмів оперативного доступу до коштів та безпеки банківських операцій;

Закон про банки має передбачати заходи, спрямовані на підтримку фінансової стабільності банків у воєнний час, такі як підтримка ліквідності та наявність додаткових резервів капіталу;

Важливо мати механізми для швидкого реагування на зміну умов війни.

Аналіз фінансового стану комерційних банків є важливим елементом забезпечення їхньої стабільності та конкурентоспроможності. Він допомагає виявити потенційні проблеми з ліквідністю, кредитними портфелями та ризиками, які можуть вплинути на банківську діяльність. Аналіз фінансових показників допомагає виявити потенційні ризики та визначити шляхи подальшого розвитку, що уможливорює прийняття обґрунтованих рішень щодо стратегій управління активами та розробку нових продуктів, які відповідають вимогам ринку та підвищують конкурентоспроможність

РОЗДІЛ 2
ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ
АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ»

2.1. Характеристика та стратегічні цілі розвитку
АТ «Райффайзен Банк Аваль»

Акціонерне товариство «Райффайзен Банк», спочатку відоме як АТ «Райффайзен Банк Аваль», було засноване 27 березня 1992 року. Згодом, у жовтні 2005 року, банк став частиною Райффайзен Інтернаціональ Банк-Холдинг АГ, що згодом перейменувався на Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ. У 2009 році банк було перереєстровано у форму Публічного акціонерного товариства відповідно до вимог законодавства України. У квітні 2018 року на Загальних зборах акціонерів було прийнято рішення про зміну найменування з Публічного акціонерного товариства «Райффайзен Банк Аваль» на Акціонерне товариство «Райффайзен Банк Аваль». Цей процес був пов'язаний з оновленням корпоративного іміджу та відображав стратегічні зміни у діяльності банку. У квітні 2021 року настали подальші зміни в назві банку, коли на Загальних зборах акціонерів було прийнято рішення про перейменування з Акціонерного товариства «Райффайзен Банк Аваль» на Акціонерне товариство «Райффайзен Банк». Це відображало стратегічний курс банку на зміцнення свого позиціонування на ринку та спрощення корпоративної структури[29]. АТ «Райффайзен Банк Аваль» є правонаступником за всіма правами та обов'язками свого попередника. Банк діє відповідно до чинного законодавства, зокрема Закону України «Про банки і банківську діяльність» [30], і є частиною Іноземної банківської групи Райффайзен в Україні.

Бізнес-модель АТ «Райффайзен Банк Аваль» спрямована на надання широкого спектру фінансових послуг різним клієнтським сегментам, включаючи роздрібних та корпоративних клієнтів, малий та середній бізнес, а також фінансові установи. Ці послуги доступні через різноманітні канали, такі як

загальнонаціональна мережа відділень, банкомати, центри самообслуговування, а також цифрові канали, такі як інтернет-банкінг і мобільний додаток, а також за допомогою мобільних банкірів. АТ «Райффайзен Банк Аваль» прагне забезпечити високу якість обслуговування клієнтів, використовуючи свій багаторічний досвід на ринку та кращі практики інших дочірніх компаній Райффайзен Банк Інтернаціональ. У своїй візії АТ «Райффайзен Банк Аваль» прагне стати банком, чиї послуги найчастіше рекомендуються. Місія АТ «Райффайзен Банк Аваль» полягає в постійному втіленні інновацій для побудови взаємодії з клієнтами високої якості. Основні цінності банку включають взаємодію, проактивність, постійне навчання та розвиток, а також відповідальність. АТ «Райффайзен Банк Аваль» прагне досягати цих цінностей у всіх аспектах своєї діяльності, забезпечуючи якісне обслуговування своїм клієнтам і діючи відповідально перед ними та спільнотою.

Стратегія розвитку АТ «Райффайзен Банк Аваль» спрямована на втілення інновацій у сфері цифрових технологій, що покладається на побудову взаємодії високої якості з клієнтами. АТ «Райффайзен Банк Аваль» має за мету подальший розвиток у відповідності до високих стандартів групи Райффайзен Банк Інтернаціональ та найкращої світової банківської практики, зберігаючи свої лідерські позиції у визначених сегментах банківського ринку в Україні.

Стратегічні напрямки розвитку АТ «Райффайзен Банк Аваль» включають:

- зміцнення провідних позицій на банківському ринку країни;
- надання якісних та високопрофесійних банківських послуг, постійне підвищення рівня обслуговування і розширення переліку фінансових послуг за всіма бізнес-напрямами;
- розвиток сегментів бізнесу за критеріями прибутковості, зваженої за ризиком;
- забезпечення необхідного рівня ресурсної бази – активна робота з наявними та новими клієнтами; фокус на залученні довгострокових ресурсів;
- розвиток сервісної моделі та інвестування у впровадження нових банківських послуг, зокрема в сфері цифрових технологій;

- збереження та підвищення ефективності операційної діяльності;
- оптимізація структури управління бізнесом;
- розвиток інформаційних технологій, орієнтований на підтримання надійної інфраструктури, з метою забезпечення запланованого зростання бізнесу за всіма напрямками та подальше впровадження програмного портфеля інформаційних технологій з метою зменшення зусиль і витрат на обслуговування [30].

Основні пріоритети АТ «Райффайзен Банк Аваль» включають постійне підвищення рівня обслуговування, розширення переліку фінансових послуг за всіма бізнес-напрямами та розвиток сегментів бізнесу з урахуванням прибутковості та ризиків. АТ «Райффайзен Банк Аваль» також прагне забезпечити необхідний рівень ресурсної бази шляхом активної роботи з клієнтами та залученням довгострокових ресурсів. Крім того, він планує органічне зростання роздрібного і корпоративного бізнесу, розвиток сервісної моделі та інвестування у впровадження нових банківських послуг, зокрема у сфері цифрових технологій. Оптимізація структури управління бізнесом, розвиток інформаційних технологій та збереження ефективності операційної діяльності також є важливими аспектами стратегії АТ «Райффайзен Банк Аваль». Ці кроки спрямовані на підтримання надійної інфраструктури та забезпечення запланованого зростання бізнесу за всіма напрямками, а також на подальше впровадження програмного портфеля інформаційних технологій з метою зменшення зусиль і витрат на обслуговування.

2.2. Аналіз фінансово-економічних показників діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль»

Аналіз фінансово-економічних показників діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль» є важливим інструментом для оцінки фінансового стану та ефективності діяльності банку.

Горизонтальний аналіз активів АТ «Райффайзен Банк Аваль» наведений в табл.2.1.

Таблиця 2.1 – Горизонтальний аналіз активів АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2020-2022 рр. [29-30]

Активи	2020	2021	2022	Абсолютний приріст, млн грн	Відносний приріст, %
Грошові кошти та їх еквіваленти	15765	25762	32124	16359	103,77
Кредити та аванси банкам	25623	11067	39079	13456	52,52
Кредити та аванси клієнтам	45840	68624	61713	15873	34,63
Інвестиції в цінні папери	14767	14820	25412	10645	72,09
Похідні фінансові активи	21	103	322	301	1433,33
Інвестиційна нерухомість	110	111	106	-4	-3,64
Основні засоби	3135	3040	2371	-764	-24,37
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	892	1438	1975	1083	121,41
Поточні податкові активи	0	0	113	113	-
Відстрочені податкові активи	3	3	52	49	1633,33
Інші фінансові активи	959	1294	2933	1974	205,84
Інші нефінансові активи	246	170	163	-83	-33,74
Загальна сума активів	107361	126432	166363	59002	54,96

У період з 2020 по 2022 рік, загальна сума активів АТ «Райффайзен Банк Аваль» зросла на 54,96%, що відображає зростання фінансової потужності та розширення діяльності банку протягом цього періоду. Проте, важливо врахувати, що цей зріст різний для різних видів активів. Грошові кошти та їх еквіваленти зросли на 103,77%, що вказує на збільшення ліквідних активів у портфелі банку та є сприятливим з погляду забезпечення фінансової стійкості та готовності до непередбачуваних обставин. Кредити та аванси банкам зросли на 52,52%, що свідчить про розширення участі банку на міжбанківському ринку та збільшення його позикового портфеля. Кредити та аванси клієнтам зросли на 34,63%, що свідчить про активний ріст банку та збільшення його впливу на

фінансовий ринок. Інвестиції в цінні папери зросли на 72,09%, що вказує на збільшення інвестиційного портфеля банку та розширення його діяльності на фінансовому ринку. Інші види активів також показали значний приріст, що свідчить про загальний розвиток та розширення діяльності банку. Однак, важливо відзначити, що в окремих категоріях активів спостерігалися невеликі зниження, наприклад, у випадку інвестиційної нерухомості та основних засобів.

Вертикальний аналіз активів АТ «Райффайзен Банк Аваль» наведений на рис.2.1.

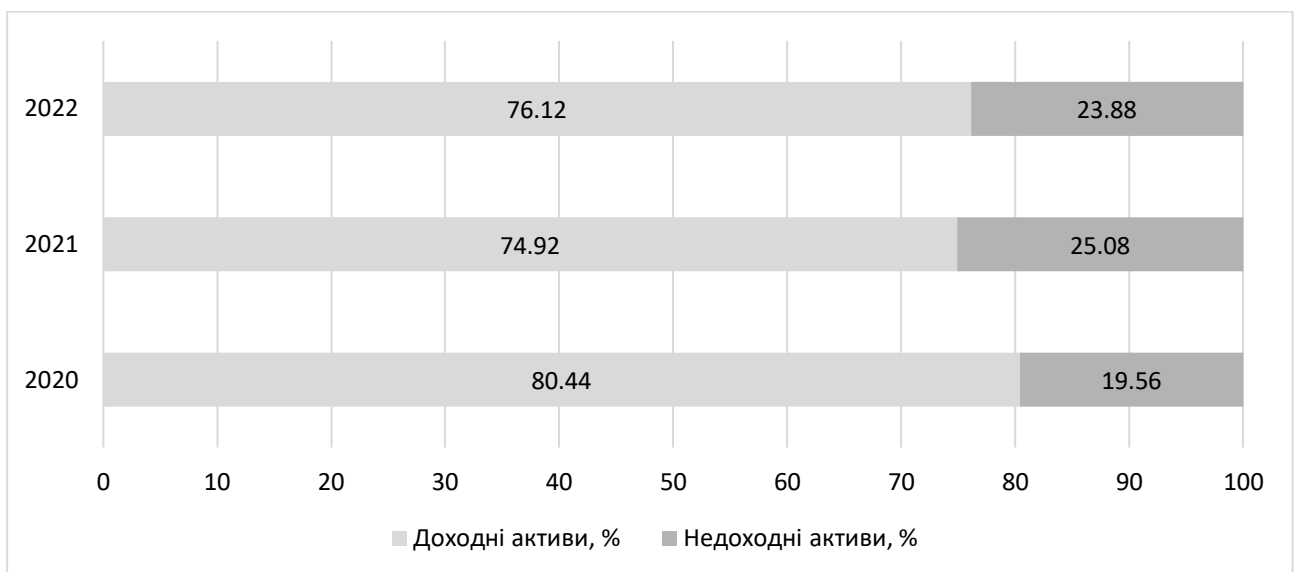

Рис. 2.1 – Вертикальний аналіз активів АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2020-2022 рр. [29-30]

За розглянутий період, дохідні активи відіграли важливу роль у структурі активів АТ «Райффайзен Банк Аваль», проте спостерігалось деяке зниження їх відносної частки у 2021 році (74,92%), яка вирівнялась у 2022 році на рівні 76,12%. Це свідчить про тенденцію до збільшення дохідних активів та покращення їх ефективності в портфелі банку. Недохідні активи, незважаючи на певні коливання, залишалися значущою складовою частиною активів. У 2021 році вони зростали до 25,08%, але внаслідок зниження у 2022 році становили 23,88%. Це вказує на зміну стратегії банку щодо управління недохідними активами та на оптимізацію їх структури. Загалом, вертикальний аналіз активів показує, що АТ «Райффайзен Банк Аваль» вдається зберігати стабільну

структуру активів, з невеликими коливаннями у частках дохідних та недохідних активів. Це свідчить про ефективну стратегію управління активами та збалансований підхід до розподілу ресурсів для максимізації доходів і зниження ризиків.

Горизонтальний аналіз пасивів АТ «Райффайзен Банк Аваль» наведений в табл.2.2.

Таблиця 2.2 – Горизонтальний аналіз пасивів АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2020-2022 рр. [29-30]

Пасиви	2020	2021	2022	Абсолютний приріст, млн грн	Відносний приріст, %
Загальна сума зобов'язань	94278	110656	149085	54807	58,13
Загальна сума власного капіталу	13083	15776	17278	4195	32,06
Загальна сума пасивів	107361	126432	166363	59002	54,96

За розглянутий період загальна сума зобов'язань АТ «Райффайзен Банк Аваль» зросла на 58,13%, що вказує на значне збільшення фінансових зобов'язань банку перед кредиторами. Це є результатом збільшення обсягу кредитування клієнтів, збільшення залучених коштів на міжбанківському ринку та інших факторів, що впливають на структуру пасивів банку. Загальна сума власного капіталу за той же період зросла на 32,06%, що вказує на збільшення власних ресурсів АТ «Райффайзен Банк Аваль» та є результатом різноманітних фінансових операцій, включаючи залучення нових інвестицій, реінвестування прибутку. У цілому, аналіз динаміки пасивів АТ «Райффайзен Банк Аваль» вказує на зростання загальної суми пасивів банку з 2020 по 2022 рік. Це свідчить про активний розвиток та збільшення обсягів діяльності банку в цей період. Однак важливо також враховувати, що ріст зобов'язань має бути урівноваженим зі збільшенням власного капіталу для забезпечення фінансової стабільності та здатності банку до оплати своїх зобов'язань. Вертикальний аналіз пасивів АТ «Райффайзен Банк Аваль» наведений на рис.2.2.

Протягом цього періоду спостерігається зростання відсоткової частки загальної суми зобов'язань у відношенні до загальної суми пасивів банку. У 2020 році цей показник склав 87,81%, у 2021 році - 87,52%, та у 2022 році - 89,61%. Це вказує на збільшення відносної ваги зобов'язань у структурі пасивів банку протягом розглянутого періоду. Відсоткова частка загальної суми власного капіталу у складі пасивів демонструє зниження. У 2020 році цей показник становив 12,19%, у 2021 році - 12,48%, а у 2022 році - 10,39%.

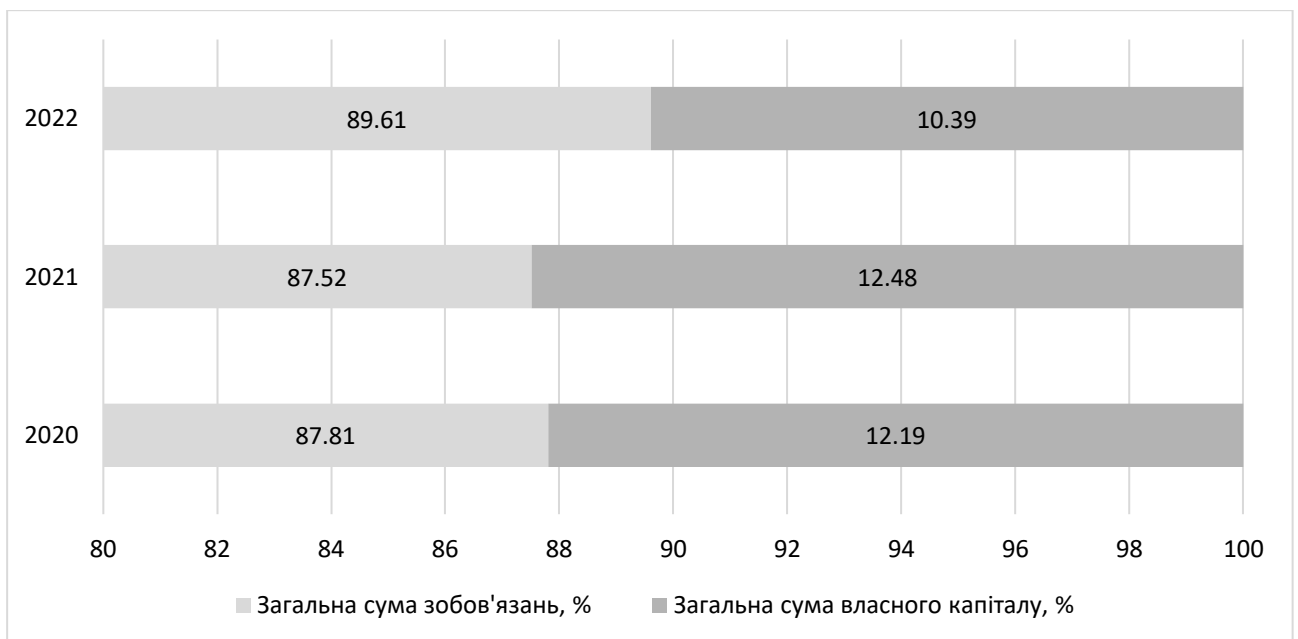

Рис. 2.2 – Вертикальний аналіз пасивів АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2020-2022 рр. [29-30]

Це важливо враховувати при оцінці фінансової стійкості банку, оскільки зростання відсоткової частки зобов'язань може підвищити ризик фінансової нестабільності в разі великої заборгованості, тоді як зниження відсоткової частки власного капіталу може зменшити платоспроможність банку та його здатність до оплати зобов'язань у разі непередбачуваних обставин.

Горизонтальний аналіз зобов'язань АТ «Райффайзен Банк Аваль» наведений в табл.2.3.

Кошти банків зазнали помітного зменшення на 36,26%, що свідчить про зміни в стратегії залучення коштів на міжбанківському ринку та зміни у відносини з іншими фінансовими установами.

Таблиця 2.3 – Горизонтальний аналіз зобов'язань
АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2020-2022 рр. [29-30]

Зобов'язання	2020	2021	2022	Абсолютний приріст, млн грн	Відносний приріст, %
Кошти банків	3742	603	2385	-1357	-36,26
Кошти клієнтів	88114	107129	143480	55366	62,83
Похідні фінансові зобов'язання	30	20	21	-9	-30,00
Поточні податкові зобов'язання	234	272	0	-234	-100,00
Відстрочені податкові зобов'язання	28	0	0	-28	-100,00
Забезпечення	148	173	583	435	293,92
Інші фінансові зобов'язання	1402	1761	1828	426	30,39
Інші нефінансові зобов'язання	580	698	788	208	35,86
Загальна сума зобов'язань	94278	110656	149085	54807	58,13

Кошти клієнтів значно зросли на 62,83%, що свідчить про збільшення довіри клієнтів до банку та збільшення їхнього банківського вкладу. Похідні фінансові зобов'язання, поточні та відстрочені податкові зобов'язання залишилися на низькому рівні та навіть зменшилися, що є наслідком ефективного управління податковими зобов'язаннями та іншими фінансовими ризиками. Забезпечення та інші фінансові та нефінансові зобов'язання також зросли, що вказує на зростання обсягів угод та трансакцій, а також на розширення діяльності банку. Загальна сума зобов'язань банку зросла на 58,13%, що свідчить про загальний розвиток банку та збільшення його зобов'язань перед стейкхолдерами.

Горизонтальний аналіз власного капіталу АТ «Райффайзен Банк Аваль» наведений в табл.2.4.

Статутний капітал залишався стабільним на рівні 6155 млн грн протягом усього періоду без будь-яких змін, що свідчить про його стабільність

Таблиця 2.4 – Горизонтальний аналіз власного капіталу
АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2020-2022 рр. [29-30]

Власний капітал	2020	2021	2022	Абсолютний приріст, млн грн	Відносний приріст, %
Статутний капітал	6155	6155	6155	0	0,00
Емісійних доходів	3034	3034	3034	0	0,00
Резервні та інші фонди банку	2736	4773	5579	2843	103,91
Інші резерви	1021	835	710	-311	-30,46
Нерозподілений прибуток	154	991	1812	1658	1076,62
Частки участі, що не забезпечують контролю	-17	-12	-12	5	-29,41
Загальна сума власного капіталу	13083	15776	17278	4195	32,06

В частині емісійних доходів змін також не відбувалося, їхня сума залишилася стабільною на рівні 3034 млн грн, що свідчить про відсутність нових емісій акцій протягом періоду. Резервні та інші фонди банку зросли на 103,91%, що свідчить про політику банку збільшення резервів для покриття можливих втрат та зміцнення фінансової стійкості. Нерозподілений прибуток значно зріс на 1076,62%, що свідчить про успішну фінансову діяльність банку та накопичення прибутку протягом періоду. Загальна сума власного капіталу банку зросла на 32,06%, що свідчить про загальне зміцнення фінансової бази банку та його здатності до оплати зобов'язань і розвитку діяльності.

Показники фінансової стійкості АТ «Райффайзен Банк Аваль» наведені в табл.2.5.

Таблиця 2.5 – Показники фінансової стійкості
АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2020-2022 рр. [29-30]

№	Показник	Роки		
		2020	2021	2022
1	2	3	4	5
Вхідні дані до розрахунку				
1	Активи, млн грн	107361	126432	166363

1	2	3	4	5
2	Власний капітал, млн грн	13083	15776	17278
3	Статутний капітал, млн грн	6155	6155	6155
4	Зобов'язання, млн грн	94278	110656	149085
Результат				
1	Коефіцієнт співвідношення власного капіталу та активів	0,12	0,12	0,10
2	Відношення статутного капіталу до власного капіталу	0,47	0,39	0,36
3	Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	8,21	8,01	9,63
4	Коефіцієнт надійності	0,14	0,14	0,12

Коефіцієнт співвідношення власного капіталу та активів залишався на рівні 0,12 у 2020 та 2021 роках, але зменшився до 0,10 у 2022 році, що свідчить про зменшення здатності АТ «Райффайзен Банк Аваль» до покриття своїх зобов'язань за рахунок власних коштів та збільшення ризику фінансових труднощів. Відношення статутного капіталу до власного капіталу зменшувалося з 0,47 у 2020 році до 0,36 у 2022 році, що свідчить про зменшення частки статутного капіталу у власному капіталі банку та вказує на певний ризик забезпеченості банку власними коштами. Коефіцієнт мультиплікатора капіталу зростав з 8,21 у 2020 році до 9,63 у 2022 році, що свідчить про збільшення ефективності використання капіталу банку, але також вказує на збільшення ризику, пов'язаного з великим обсягом капіталу в операціях. Аналіз показників фінансової стійкості АТ «Райффайзен Банк Аваль» показує зміну в рівні його капіталу та його ефективність у використанні.

2.3. Оцінка ефективності фінансової діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль»

Фінансова діяльність комерційних банків є однією з найважливіших складових фінансової системи країни, відіграючи ключову роль у підтримці економічного розвитку та фінансової стабільності. Оцінка ефективності фінансової діяльності банку важлива для визначення його стану,

конкурентоспроможності та здатності до досягнення стратегічних цілей. Аналіз фінансових показників АТ «Райффайзен Банк Аваль» має велике значення для розуміння його фінансового стану та виявлення можливостей для подальшого розвитку.

В табл.2.6. наведений горизонтальний аналіз фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль»

Таблиця 2.6 – Горизонтальний аналіз фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2020-2022 рр. [29-30]

Активи	2020	2021	2022	Абсолютний приріст, млн грн	Відносний приріст, %
Чистий процентний дохід	73001	8232	12820	-60181	-82,44
Чистий комісійний дохід	2617	2685	2165	-452	-17,27
Прибуток (збиток) від зменшення корисності	-417	90	-9458	-9041	2168,11
Інші доходи	65	64	57	-8	-12,31
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою	715	654	3015	2300	321,68
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами	-33	113	11	44	-133,33
Інші прибутки (збитки)	-256	-109	297	553	-216,02
Витрати на виплати працівникам	2606	2983	3560	954	36,61
Амортизаційні витрати	798	913	890	92	11,53
Інші адміністративні та операційні витрати	1558	1893	2277	719	46,15
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестування	6	11	-161	-167	-2783,33
Прибуток до оподаткування	5033	5952	2040	-2993	-59,47
Чистий прибуток	4113	4878	1599	-2514	-61,12

Чистий процентний дохід банку зменшився на 82,44%, що є свідченням зменшення обсягу кредитування та різкий спад у доходах від відсотків. Чистий

комісійний дохід також зменшився на 17,27%, що вказує на зміни в обсягах комісійних операцій та конкурентний тиск на ці доходи. Прибуток до оподаткування в 2022 році зменшився на 59,47% у порівнянні з 2021 роком. Загальний чистий прибуток банку також зменшився, зазначений у відсотках - 61,12% у 2022 році в порівнянні з попереднім роком, що є наслідком погіршення фінансової діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль».

Динаміка базового прибутку на акцію, що належить власникам АТ «Райффайзен Банк Аваль» наведена на рис. 2.3.

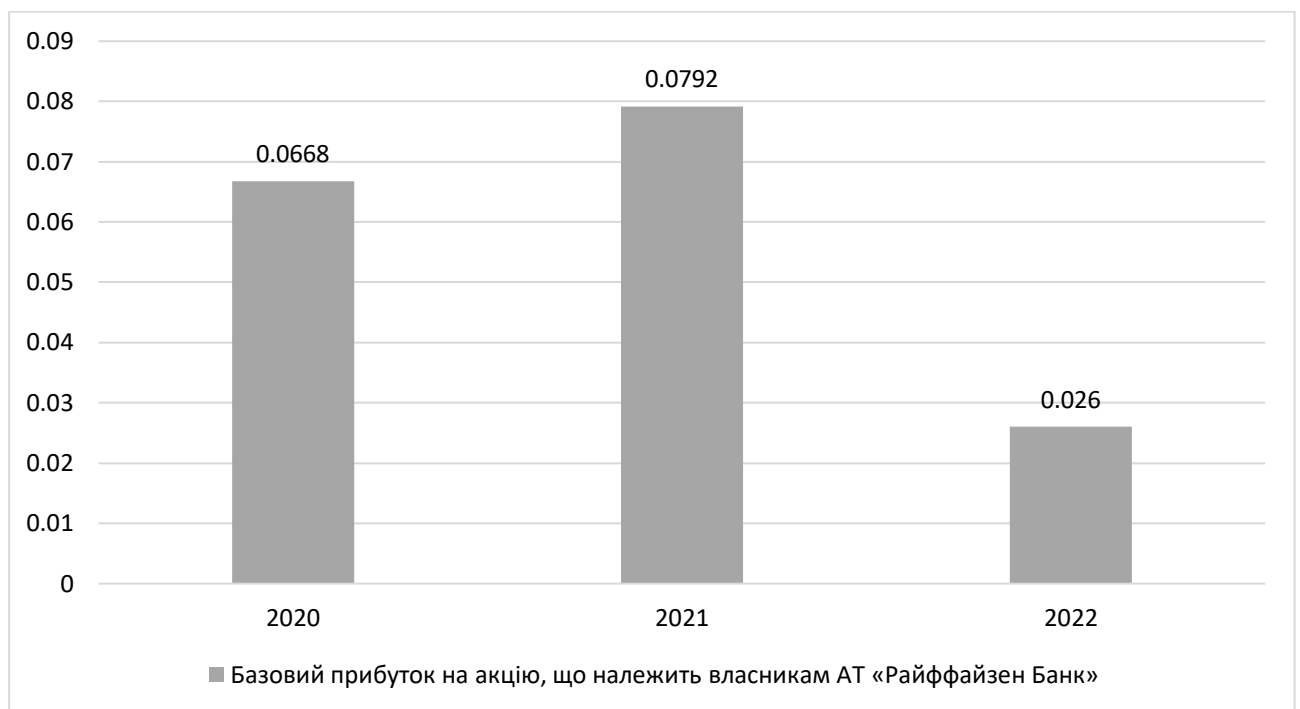

Рис. 2.3 – Динаміка базового прибутку на акцію, що належить власникам АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2020-2022 рр., грн [23, 24]

У 2020 році базовий прибуток на акцію склав 0,0668 грн. У 2021 році спостерігалось зростання показника, що досяг 0,0792 грн. Однак, у 2022 році спостерігається різке зменшення базового прибутку на акцію до 0,026 грн, що свідчить про втрати на рівні акціонерів у порівнянні з попередніми роками. Такий різкий спад є наслідком різних факторів, таких як погіршення фінансової діяльності, збільшення витрат, погіршення якості активів та зміни в управлінні банком.

Показники рентабельності АТ «Райффайзен Банк Аваль» наведені в табл.2.7.

Таблиця 2.7 – Показники рентабельності АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2020-2022 рр. [29-30]

№	Показник	Роки		
		2020	2021	2022
Вхідні дані до розрахунку				
1	Чистий прибуток, млн грн	4113	4878	1599
2	Активи, млн грн	107361	126432	166363
3	Дохідні активи, млн грн	86361	94725	126632
4	Власний капітал, млн грн	13083	15776	17278
5	Чисельність працівників, осіб	6628	6736	5504
Результат				
1	Рентабельність активів, %	3,83	3,86	0,96
2	Рентабельність дохідних активів, %	4,76	5,15	1,26
3	Рентабельність капіталу, %	31,44	30,92	9,25

Рентабельність активів банку за цей період показала певні коливання. У 2020 році рентабельність активів становила 3,83%, у 2021 році цей показник зріс до 3,86%, але в 2022 році відбувся різкий спад до 0,96%. Це свідчить про зниження ефективності використання активів у бізнес-процесах банку. Рентабельність дохідних активів також показує подібну динаміку. У 2020 році цей показник становив 4,76%, але до 2021 року він зріс до 5,15%. Однак, у 2022 році рентабельність дохідних активів знизилася до 1,26%, що є значним спадом порівняно з попередніми роками. Рентабельність капіталу також відображає тенденцію до зменшення протягом аналізованого періоду. У 2020 році рентабельність капіталу складала 31,44%, у 2021 році вона знизилася до 30,92%, а в 2022 році спад до 9,25%. Це свідчить про те, що АТ «Райффайзен Банк Аваль» не використовує свій капітал так ефективно, як раніше. Продуктивність праці одного працівника також відображає важливий аспект ефективності банку. У 2020 році цей показник склав 0,62 млн грн, але до 2021 року він зріс до 0,72 млн грн. Однак, у 2022 році спостерігається значне зниження цього показника до 0,29 млн грн. Це вказує на те, що банк може мати проблеми з оптимізацією

використання свого персоналу та на загальну зміну ефективності бізнес-процесів.

Аналіз цих показників рентабельності вказує на нестабільність фінансової ефективності АТ «Райффайзен Банк Аваль» протягом останніх трьох років, що може вимагати уваги та вжиття заходів для поліпшення фінансового стану банку.

Висновки до розділу 2

Здійснений аналіз фінансових показників АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2020-2022 роки надає можливість отримати глибше розуміння фінансового стану та ефективності діяльності банку. Починаючи з аналізу активів, було виявлено постійне зростання їхньої загальної вартості протягом періоду, що свідчить про активний розвиток та збільшення фінансових оборотів у банку. Однак, ростуть і зобов'язання АТ «Райффайзен Банк Аваль», що сигналізує про зростання фінансового навантаження. Показники фінансової стійкості, такі як коефіцієнт співвідношення власного капіталу до активів, відображають певне зниження протягом аналізованого періоду, що свідчить про зменшення фінансової стійкості та збільшення ризиків АТ «Райффайзен Банк Аваль». У свою чергу, аналіз фінансових результатів показав коливання у прибутковості банку. Відносно значні зміни у чистому прибутку та інших фінансових показниках є результатом внутрішніх та зовнішніх факторів, таких як конкуренція на ринку, зміни в економічному середовищі тощо. Показники рентабельності підтверджують зменшення ефективності використання ресурсів та зниження прибутковості АТ «Райффайзен Банк Аваль» протягом аналізованого періоду, що викликає необхідність перегляду стратегій та тактики банку для підвищення його конкурентоспроможності та стійкості на ринку. Отже, на підставі проведеного аналізу можна визначити необхідність удосконалення фінансової стратегії та управління ризиками для забезпечення стійкості та стабільного розвитку АТ «Райффайзен Банк Аваль» у майбутньому.

РОЗДІЛ 3
НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

3.1. Порівняльний аналіз моделей прогнозування фінансових результатів
АТ «Райффайзен Банк Аваль»

Для здійснення прогнозування фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» на 2023 рік використаємо наступні трендові моделі прогнозування:

- лінійну;
- експонентну

Вихідні дані для побудови трендових моделей прогнозування фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» на 2023 рік наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Вихідні дані для побудови трендових моделей прогнозування фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» на 2023 рік

Рік	Чистий фінансовий результат (прибуток), млн грн
2013	1017
2014	4246
2015	1833
2016	3820
2017	4469
2018	5235
2019	4748
2020	4113
2021	4878
2022	1599

На основі даних, наведених у табл. 3.1, складемо рівняння регресії для трендових моделей прогнозування фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» на 2023 рік (табл. 3.2).

Табл. 3.2 – Рівняння регресії для трендових моделей прогнозування фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» на 2023 рік

Трендова модель прогнозування	Рівняння регресії	Коефіцієнт детермінації R^2
Лінійна	$Y=149.16x - 297342$	0.0878
Експонентна	$Y = 9E - 50e^{0.06x}$	0.0586

Коефіцієнт детермінації (R^2) показує, наскільки добре модель пояснює варіацію у залежній змінній. Чим ближче значення R^2 до 1, тим точніше модель. Оскільки коефіцієнт детермінації для лінійної моделі (0.0878) більший, ніж для експонентної моделі (0.0586), можна зробити висновок, що лінійна модель є більш точною для прогнозування фінансових результатів. Побудуємо графіки трендових моделей прогнозування за допомогою Excel. Графік лінійної трендової моделі прогнозування фінансових результатів наведено на рис. 3.1.

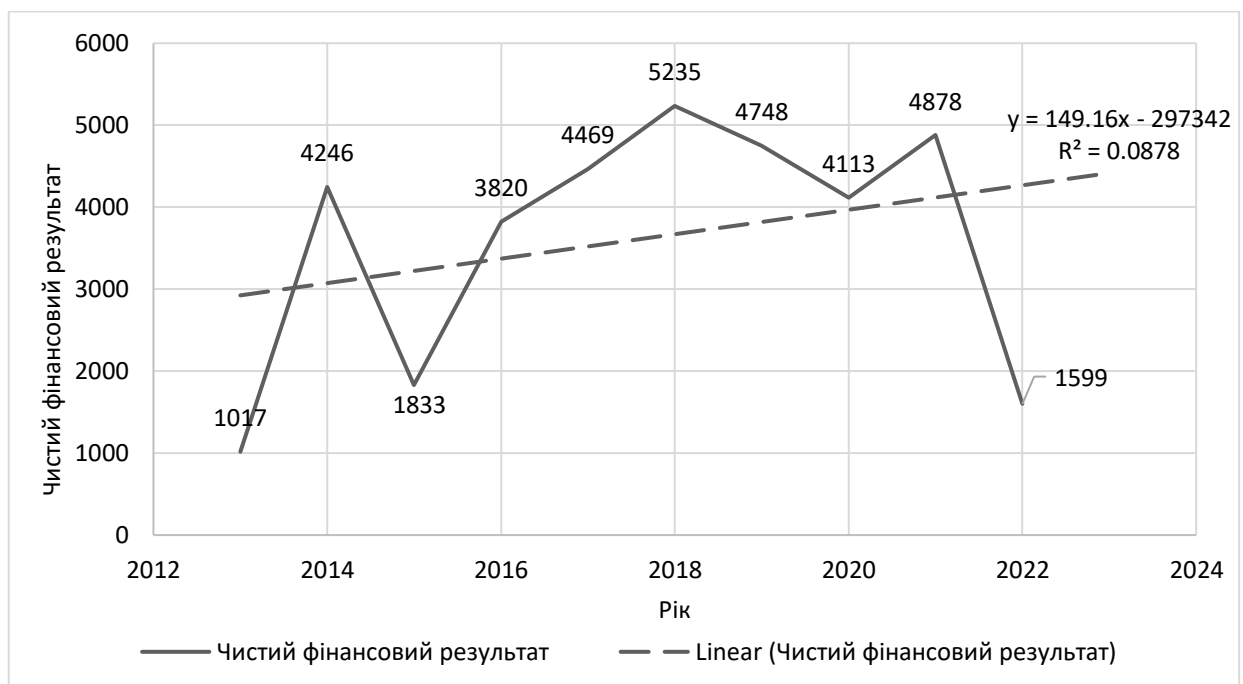

Рис. 3.1 – Графік лінійної трендової моделі прогнозування фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» на 2023 рік

Графік експонентної трендової моделі прогнозування фінансових результатів наведено на рис. 3.2

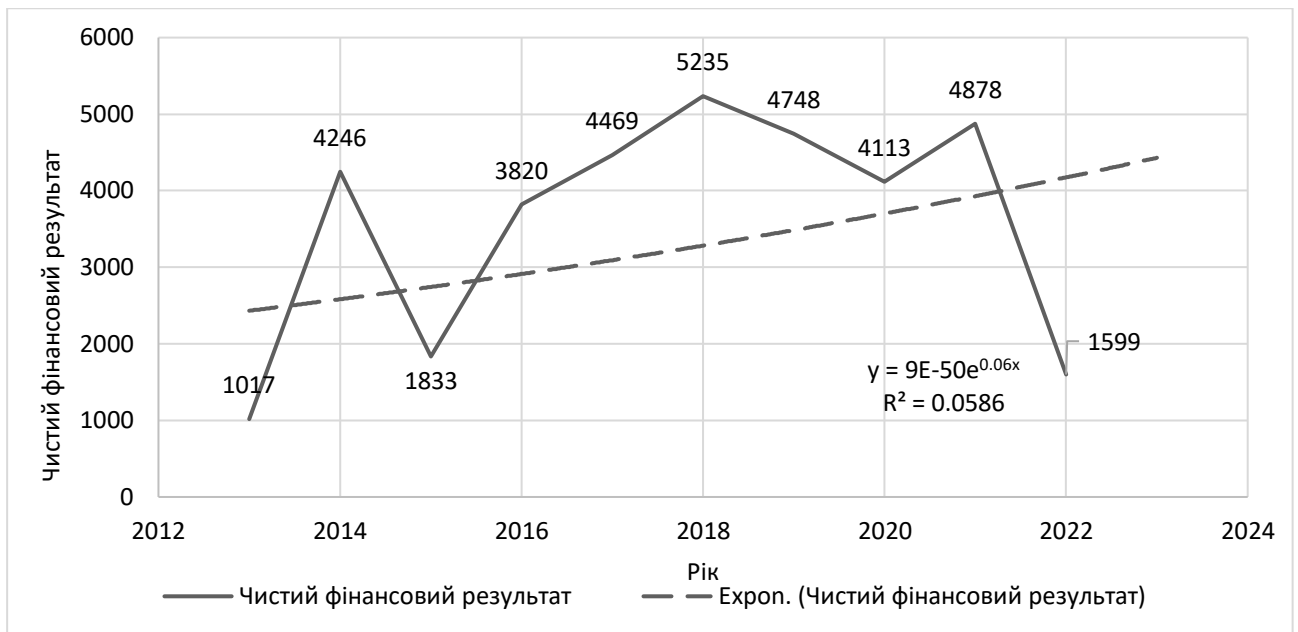

Рис. 3.2 – Графік експонентної трендової моделі прогнозування фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» на 2023 рік

Проведемо порівняльний аналіз прогнозованих показників фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» за трендовими моделями прогнозування (табл. 3.3).

Таблиця 3.1 – Порівняльний аналіз прогнозованих показників фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» за трендовими моделями прогнозування на 2023 рік

Трендова модель	Прогнозований фінансовий результат (млн.грн)	Нижня довірча границя	Верхня довірча границя
Лінійна	4416.20	1983.89	6848.42
Експонентна	4230.93	2783.29	8009.49

З даних, наведених у табл. 3.1, що у 2023 році очікуваний фінансовий результат АТ «Райффайзен Банк» становитиме 4416.20 млн грн, тобто зросте на 2817.2 млн грн порівняно з 2022 роком, у якому фінансовий результат діяльності банку становив 1599 млн грн. Тобто приріст фінансового результату складе 276%. Отже, можна зробити висновок, що найбільш точне значення прогнозованого фінансового результату АТ «Райффайзен Банк» виявилось у лінійної моделі, тож для прогнозування фінансових результатів у майбутньому

банку рекомендовано використовувати саме цей вид трендової моделі прогнозування.

3.2. Шляхи поліпшення фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль»

На основі аналізу фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» визначено, що банк демонструє змішані результати з точки зору різних фінансових показників. Для покращення фінансових результатів у 2023 році рекомендується впровадити заходи щодо підвищення прибутковості.

Для підвищення прибутковості банку рекомендується збільшити обсяг активних операцій на 20%. Проведемо аналіз активних операцій банку та визначимо, які саме операції вплинуть на підвищення прибутковості банку у 2023 році найбільше. Для аналізу визначимо найбільш прибуткові активні операції АТ «Райффайзен Банк Аваль», до яких відносяться:

1. Розрахунково-касове обслуговування
2. Кредитні операції
3. Інвестиції в цінні папери

Обсяг активних операцій банку за 2022 рік(табл. 3.4)

Таблиця 3.4 – Обсяг активних операцій банку за 2022 рік

Операції банку	Обсяг, млн грн
Грошові кошти та їх еквіваленти	32124
Кредити та аванси клієнтам	61713
Інвестиції в цінні папери	25412

При даному обсязі активних операцій чистий прибуток банку у 2022 році становив 1599 млн грн.

Проаналізуємо, як вплине збільшення обсягу активних операцій на 20% на прибутковість банку у 2023 році. Розрахуємо планові обсяги активних операцій на 2023 рік та розрахуємо вплив збільшення обсягу активних операцій на чистий прибуток банку у 2023 році в табл 3.5

Таблиця 3.5 – Вплив збільшення обсягу активних операцій на чистий прибуток банку у 2023 р.

Операції банку	Плановий обсяг у 2023 році, млн грн	Чистий прибуток банку, млн грн
Грошові кошти та їх еквіваленти	38548,8	1918,8
Кредити та аванси клієнтам	74055,6	3598,8
Інвестиції в цінні папери	30494,4	1978,8

З даних табл. 3.5 можна зробити висновок, що найбільший прибуток АТ «Райффайзен Банк Аваль» у 2023 році отримає внаслідок збільшення обсягу кредитних операцій, а найменший – від збільшення обсягу інвестицій у цінні папери. Тому банку слід зосередитись саме на збільшенні кредитних операцій.

Таблиця 3.6 – Аналіз отриманих результатів в порівнянні з даними 2022 року

Показник	2022	2023	Абсолютне відхилення	Темп приросту (%)
Обсяг кредитних операцій, млн грн	61713	74055	12342	20,00%
Чистий прибуток банку, млн грн	1599	3598,8	1999,8	125,07%

Аналіз отриманих результатів котрий зазначений у табл 3.6 показав, що внаслідок збільшення обсягу кредитних операцій на 20% чистий прибуток банку у 2023 році зросте на 1999,8 млн грн, або на 125,07%, і становитиме 3598,8 млн грн.

Отже, банку рекомендується збільшити обсяг кредитних операцій на 20% у 2023 році, оскільки це сприятиме підвищенню рентабельності та збільшенню обсягу чистого прибутку банку.

Висновки до розділу 3

Для здійснення прогнозування фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» на 2023 рік було використано наступні трендові моделі прогнозування: лінійну та експонентну.

За результатами побудови експонентної моделі, у 2023 році очікуваний фінансовий результат АТ «Райффайзен Банк Аваль» становитиме 4416.20 млн грн, тобто зросте на 2817.2 млн грн порівняно з 2022 роком, у якому фінансовий результат діяльності банку становив 1599 млн грн. Тобто приріст фінансового результату складе 276%

Найбільш точне значення прогнозованого фінансового результату АТ «Райффайзен Банк Аваль» виявилось у лінійної моделі, тож для прогнозування фінансових результатів у майбутньому банку рекомендовано використовувати саме цей вид трендової моделі прогнозування.

На основі аналізу фінансових результатів АТ «Райффайзен Банк Аваль» визначено, що прибуток банку має змішані тенденції протягом аналізованого періоду та потребує запровадження заходів щодо підвищення прибутковості у 2023 році.

Тому банку рекомендується для підвищення прибутковості збільшити обсяг активних фінансових операцій. Аналіз отриманих результатів показав, що внаслідок збільшення обсягу кредитних операцій на 20% чистий прибуток банку зросте на 1999,8 млн грн, або на 125,07%, і становитиме 3598,8 млн грн. Таким чином, банку слід зосередитись саме на збільшенні кредитних операцій, оскільки це сприятиме підвищенню рентабельності та збільшенню обсягу чистого прибутку банку.

ВИСНОВКИ

Фінансова діяльність банків відіграє ключову роль у функціонуванні фінансової системи та економіки загалом. Банки активно залучають та управляють ресурсами, забезпечуючи ефективну роботу фінансового сектору та підтримку реального сектору економіки. Функції банків, як загальні, так і специфічні, включають управління грошовими потоками та формування капіталу. Принципи фінансової діяльності, такі як господарська самостійність та відповідальність, забезпечують ефективність та стійкість банківської діяльності. У цілому, фінансова діяльність банків має важливе значення для забезпечення стійкості та розвитку економіки.

Оцінка фінансових показників банків – важлива частина їхнього фінансового управління. Вона спрямована на пошук резервів для підвищення ефективності та зменшення ризику. Для цього використовуються різні методи аналізу, такі як горизонтальний, вертикальний, трендовий, порівняльний, факторний та метод фінансових коефіцієнтів. Вони допомагають отримати повну картину фінансової діяльності банку, виявити його сильні та слабкі сторони, а також прийняти обґрунтовані управлінські рішення для підвищення ефективності та стабільності. Такий підхід сприяє зміцненню фінансової позиції банків та підвищенню їхньої конкурентоспроможності.

Здійснений аналіз фінансових показників АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2020-2022 роки надає можливість отримати глибше розуміння фінансового стану та ефективності діяльності банку. Починаючи з аналізу активів, було виявлено постійне зростання їхньої загальної вартості протягом періоду, що свідчить про активний розвиток та збільшення фінансових оборотів у банку. Однак, ростуть і зобов'язання АТ «Райффайзен Банк Аваль», що сигналізує про зростання фінансового навантаження. Показники фінансової стійкості, такі як коефіцієнт співвідношення власного капіталу до активів, відображають певне зниження протягом аналізованого періоду, що свідчить про зменшення фінансової стійкості та збільшення ризиків АТ «Райффайзен Банк Аваль». У свою чергу,

аналіз фінансових результатів показав коливання у прибутковості банку. Відносно значні зміни у чистому прибутку та інших фінансових показниках є результатом внутрішніх та зовнішніх факторів, таких як конкуренція на ринку, зміни в економічному середовищі тощо. Показники рентабельності підтверджують зменшення ефективності використання ресурсів та зниження прибутковості АТ «Райффайзен Банк Аваль» протягом аналізованого періоду, що викликає необхідність перегляду стратегій та тактики банку для підвищення його конкурентоспроможності та стійкості на ринку. Отже, на підставі проведеного аналізу можна визначити необхідність удосконалення фінансової стратегії та управління ризиками для забезпечення стійкості та стабільного розвитку АТ «Райффайзен Банк Аваль» у майбутньому.

На основі аналізу фінансової діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль» можна виокремити чотири ключові проблеми, які потребують уваги та вирішення з боку управління банку. По-перше, збільшення обсягів зобов'язань створює фінансовий ризик. По-друге, зниження фінансової стійкості погіршує можливість виконання фінансових зобов'язань та залучення нового капіталу. По-третє, низька прибутковість акцій свідчить про недостатню ефективність управління активами та пасивами і конкуренцію на ринку. По-четверте, зниження рентабельності вказує на необхідність перегляду стратегій для підвищення прибутковості та конкурентоспроможності.

Для збільшення прибутковості, банку рекомендується збільшити обсяг активних операцій на 20%. Проведено аналіз активних операцій банку, при цьому виявлено, що розрахунково-касове обслуговування, кредитні операції та інвестиції в цінні папери є найбільш прибутковими активними операціями АТ «РайффайзенБанк». Внаслідок збільшення обсягу кредитних операцій на 20%, очікується зростання чистого прибутку банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іваськів Т. Дослідження динаміки діяльності фінансової установи АТКБ “ПРИВАТБАНК” інструментарієм математичного моделювання / Тамара Іваськів // Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції „Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах”, 31 березня-01 квітня 2021 року. – Т. : ФОП Паляниця В.А., 2021. – С. 86–89.
2. Безродна О. С. Фінансова діяльність банку та інструменти її оцінки / О. С. Безродна // Інноваційна економіка. - 2015. - № 2. - С. 231-234.
3. Danik N. Improvement of the mechanism for ensuring the financial stability of the banking system of Ukraine / N. Danik, A. Tatko // International Science Journal of Management, Economics & Finance. – 2022. – № 1(5). – P 1-9.
4. Calinescu T. International financial activities: accounting, taxation and insurance / T. Calinescu // Baltic Journal of Economic Studies. – 2022. – № 8. – P. 83-90.
5. Fakhar S. Financial distress in the banking industry: A bibliometric synthesis and exploration. / S. Fakhar // Cogent Economics & Finance. – 2023. – № 11. P. 225-240.
6. Крухмаль О., Криклій О. Особливості фінансового аналізу банку. Економічний аналіз. 2012. Т. 11 (1). С .377–383.
7. Прасолова С. П. Теоретико-прикладний аспект забезпечення фінансової стабільності банківської системи України на основі ефективного функціонування трансмісійного механізму / С. П. Прасолова, О. В. Яріш // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі.. – 2023. – № 3. – С. 24-33.
8. Глущенко Я. І. Диверсифікація банківської діяльності в умовах фінансової глобалізації на засадах Індустрії 4.0 / Я. І. Глущенко, О. О. Корогодова, Т. Є. Моїсеєнко, О. О. Сосновська, Н. О. Черненко // Економічний

вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. – 2021. – № 18. – С. 172-179.

9. Нечипоренко А. В. Діяльність банківських установ на фінансовому ринку України [Електронний ресурс] / А. В. Нечипоренко // Економічний вісник університету. – 2023. – № 58. – С. 46-53.

10. Кришталь Г. Фінансова безпека банківської системи України в умовах воєнного стану: класифікація можливих загроз / Г. Кришталь // Менеджмент та підприємництво: тренди розвитку. – 2023. – № 4. – С. 39-47.

11. Чхеайло А. Фінансова стійкість та стабільність банку в сучасних умовах воєнного стану / А. Чхеайло, Д. Кухар // Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку. – 2022. – № 3. – С. 7-15.

12. Кара Н. І. Розвиток механізмів бюджетування фінансової діяльності банків в умовах міжнародних економічних відносин / Н. І. Кара, І. С. Процик // Management and entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development. – 2022. – № 4. – С. 231-243.

13. Копилюк О. І., Музичка О. М. Банківські операції: навч. посіб.. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 536 с

14. Герасимович А. М., Парасій-Вергуненко І. М., Кочетков В. М. та ін. Аналіз банківської діяльності. Київ: КНЕУ, 2020. 599 с

15. Сенищ П. М. Банківська діяльність в реалізації державної політики економічного зростання України. автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: 08.00.08. Київ, 2017. 42 с

16. Сисоєнко І. А. Аналіз основних фінансових показників діяльності банків України / І. А. Сисоєнко, Д. О. Карлюка // Підприємництво та інновації. – 2022. – № 23. – С. 132-137.

17. Герасименко С. С. Місце і роль статистики в економічних дослідженнях (на прикладі аналізу банківської діяльності) / С. С. Герасименко // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. – 2022. – № 1-2. – С. 5-13.

18. Голінько В. І. Основи охорони праці: підручник М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. 2-ге вид. Дніпро: НГУ, 2014. 271 с.
19. Копилюк О. І., Музичка О. М. Банківські операції: навч. посіб.. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 536 с.
20. Циганюк Д. Л. Аналіз фінансового стану банківського сектору України / Д. Л. Циганюк, А. Д. Рудняк // Вісник Сумського державного університету. – 2020. – № 1. – С. 155-162.
21. Благун С. І. Аналіз підходів до оцінки стійкості банківської системи України / С. І. Благун // Бізнес Інформ. – 2023. – № 3. – С. 130-144.
22. Береславська О. І. Банківський сектор України: аналіз чинників неплатоспроможності, банкрутства та ліквідації банків / О. І. Береславська // Наукові записки Національного університету “Острозька академія”. – 2023. – № 29. – С. 43-49.
23. Боднар О. А. Аналіз стану ринку банківських послуг України в умовах пандемії / О. А. Боднар, В. С. Паламарчук, А. О. Гаврилов // Modern economics. – 2020. – № 23. – С. 13-19.
24. Короленко Р. В. Аналіз системно важливих банків України / Р. В. Короленко, І. М. Ухова // Міжнародний науковий журнал “Інтернаука”. – 2020. – № 11(3). – С. 90-98.
25. Дуброва Н. П. Ключові аспекти аналізу прибутковості банку / Н. П. Дуброва, Г. В. Крюкова // Міжнародний науковий журнал “Інтернаука”. – 2021. – № 11(3). – С. 105-111.
26. Благун І. С. Моделі аналізу та оцінки діяльності банків в умовах нестабільного економічного середовища / І. С. Благун, І. В. Буртняк // Вісник Хмельницького національного університету. – 2020. – № 4(1). – С. 41-45.
27. Офіційний сайт АТ «Райффайзен Банк Аваль». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://raiffeisen.ua/>
28. Про банки і банківську діяльність: закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

29. Звітність АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2021 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://raiffeisen.ua/storage/files/raiffeisen-bank-consolidated-ukr-1-1-1-1-1-1.pdf>

30. Звітність АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2022 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://raiffeisen.ua/storage/files/raiffeisen-bank-22fsu-consolidated-isa-with-independent-auditors-report.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток А

Консолідований звіт про фінансовий стан
АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2022- 2020 рр.

АТ «Райффайзен Банк»

Консолідована фінансова звітність за 2022 рік

Консолідований звіт про фінансовий стан
станом на 31 грудня 2022 року

(в тисячах грн.)

	Примітки	2022 р.	2021 р.
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	32 123 557	25 761 762
Кредити та аванси банкам	9	39 078 780	11 066 989
Кредити та аванси клієнтам	10	61 712 957	68 623 518
Інвестиції в цінні папери	11	25 411 963	14 819 831
Похідні фінансові активи	8	321 520	102 952
Інвестиційна нерухомість	12	106 386	110 589
Основні засоби	13	2 370 967	3 040 132
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	14	1 975 794	1 438 788
Поточні податкові активи		113 291	-
Відстрочені податкові активи	15	51 485	2 757
Інші фінансові активи	17	2 932 826	1 294 378
Інші нефінансові активи	17	162 743	170 111
Загальна сума активів		166 362 269	126 431 807
Зобов'язання			
Кошти банків	18	2 385 128	602 848
Кошти клієнтів	19	143 479 984	107 129 332
Похідні фінансові зобов'язання	8	21 019	19 570
Поточні податкові зобов'язання		-	272 326
Забезпечення	16	582 849	173 420
Інші фінансові зобов'язання	17	1 828 366	1 760 484
Інші нефінансові зобов'язання	17	788 098	698 455
Загальна сума зобов'язань		149 085 444	110 656 435
Власний капітал			
Статутний капітал	20	6 154 516	6 154 516
Емісійний дохід		3 033 667	3 033 667
Резерви та інші фонди банку		5 579 282	4 773 078
Інші резерви	20	710 164	835 048
Нерозподілений прибуток		1 810 862	991 202
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського підприємства		17 288 491	15 787 511
Частки участі, що не забезпечують контроль		(11 666)	(12 139)
Загальна сума власного капіталу		17 276 825	15 775 372
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		166 362 269	126 431 807

Від імені Правління Банку підписано та надано дозвіл на публікацію

Олександр Писарук
Голова Правління

28 березня 2023 року

Ольга Науменко
Головний бухгалтер

Примітки на стор. 6-111 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності

АТ «Райффайзен Банк»

Консолідована фінансова звітність за 2021 рік

**Консолідований звіт про фінансовий стан
станом на 31 грудня 2021 року**

(в тисячах грн.)

	Примітки	2021 р.	2020 р.
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	25 761 762	15 765 353
Кредити та аванси банкам	9	11 066 989	25 623 326
Кредити та аванси клієнтам	10	68 623 518	45 840 195
Інвестиції в цінні папери	12	14 819 831	14 766 876
Похідні фінансові активи	8	102 952	21 254
Інвестиційна нерухомість	13	110 589	110 349
Основні засоби	14	3 040 132	3 135 355
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	15	1 438 788	891 967
Відстрочені податкові активи	16	2 757	-
Інші фінансові активи	18	1 294 378	958 931
Інші нефінансові активи	18	169 835	238 631
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу	11	276	8 893
Загальна сума активів		126 431 807	107 361 130
Зобов'язання			
Кошти банків	19	602 848	3 742 289
Кошти клієнтів	20	107 129 332	88 113 614
Похідні фінансові зобов'язання	8	19 570	29 678
Поточні податкові зобов'язання		272 326	234 443
Відстрочені податкові зобов'язання	16	-	28 107
Забезпечення	17	173 420	148 341
Інші фінансові зобов'язання	18	1 760 484	1 401 793
Інші нефінансові зобов'язання	18	698 455	579 575
Загальна сума зобов'язань		110 656 435	94 277 840
Власний капітал			
Статутний капітал	21	6 154 516	6 154 516
Емісійний дохід		3 033 667	3 033 667
Резервні та інші фонди банку		4 773 078	2 735 668
Інші резерви	21	835 048	1 021 118
Нерозподілений прибуток		991 202	154 388
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського підприємства		15 787 511	13 099 357
Частки участі, що не забезпечують контролю		(12 139)	(16 067)
Загальна сума власного капіталу		15 775 372	13 083 290
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		126 431 807	107 361 130

Від імені Правління Банку підписано та надано дозвіл на публікацію

Олександр Писарук

Голова Правління

16 серпня 2022 року

Людмила Макаренко

Головний бухгалтер

Примітки на стор. 6-120 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності

Консолідований звіт про прибутки та збитки

АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2022- 2020 рр.

АТ «Райффайзен Банк»

Консолідована фінансова звітність за 2022 рік

Консолідований звіт про прибутки та збитки за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

(в тисячах грн.)

	Примітки	2022 р.	2021 р.
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка		14 862 664	9 728 978
Інші процентні доходи		391 014	287 055
Процентні витрати		(2 433 389)	(1 783 898)
Чистий процентний дохід	22	12 820 289	8 232 135
Комісійні доходи		5 109 133	6 692 467
Комісійні витрати		(2 943 964)	(4 007 114)
Чистий комісійний дохід (витрати)	23	2 165 169	2 685 353
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	24	(9 458 268)	90 238
Інші доходи	26	56 847	64 068
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		2 446 585	629 782
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		568 316	23 962
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	29	120 604	176 600
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(91)	31 626
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю	25	(108 922)	(95 526)
Інші прибутки (збитки)	27	297 445	(108 988)
Витрати на виплати працівникам	28	(3 560 638)	(2 982 452)
Амортизаційні витрати	13,14	(890 050)	(913 019)
Інші адміністративні та операційні витрати	28	(2 276 499)	(1 892 907)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності) для нефінансових активів		(151 257)	11 838
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	12	10 655	(563)
Прибуток (збиток) до оподаткування		2 040 185	5 952 147
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	15	(441 481)	(1 074 550)
Прибуток (збиток)		1 598 704	4 877 597
Прибуток (збиток), що відноситься до:			
- власників материнського підприємства		1 598 231	4 873 669
- часток участі, що не забезпечують контролю		473	3 928
		1 598 704	4 877 597
Прибуток на акцію			
Базовий прибуток (збиток) на акцію, що належить власникам Банку	20	0,0260	0,0792

Примітки на стор. 6-111 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності

Продовження додатка Б

АТ «Райффайзен Банк Аваль» Консолідована проміжна скорочена фінансова звітність
за період, що закінчився 31 березня 2021 року

**Консолідований звіт про прибутки та збитки
за період, що закінчився 31 березня 2021 року**

(в тисячах грн.)

	Примітки	За період, що закінчився 31 березня	
		2021 р.	2020 р.
Процентні доходи, розраховані за методом ефективної ставки відсотка		2 169 360	2 534 213
Інші процентні доходи		78 974	45 636
Процентні витрати, розраховані за методом ефективної ставки відсотка		(417 770)	(695 046)
Інші процентні витрати		(13 594)	(15 821)
Чисті процентні доходи	14	1 816 970	1 868 982
Комісійні доходи		1 394 969	1 393 977
Комісійні витрати		(830 755)	(764 670)
Чисті комісійні доходи	15	564 214	629 307
Кредитні прибутки/(збитки)	16	19 602	(62 214)
Чисті прибутки/(збитки) від операцій з іноземними валютами:			
- торгові операції		140 583	108 770
- курсові різниці		(64 508)	160 381
Чисті прибутки/(збитки) від операцій з торговими активами/зобов'язаннями		153 828	(225 918)
Чисті прибутки від припинення визнання фінансових активів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		6 174	13 135
Чисті (збитки)/прибутки від припинення визнання фінансових активів за амортизованою собівартістю	17	(13 207)	16 694
Чисті збитки від модифікації фінансових активів	18	(23 681)	(33 644)
Інші доходи		28 123	25 355
Непроцентні доходи		227 312	64 773
Витрати на персонал	19	(736 978)	(716 128)
Знос і амортизація		(214 520)	(173 256)
Інші адміністративні та операційні витрати	19	(360 534)	(332 796)
Відновлення корисності інших нефінансових активів та резерви		5 430	1 597
Непроцентні витрати		(1 306 602)	(1 220 583)
Прибуток до оподаткування		1 321 496	1 280 265
Витрати з податку на прибуток		(236 126)	(222 628)
Прибуток за період		1 085 370	1 057 637
Припадає на:			
- акціонерів Банку		1 084 505	1 055 124
- частку неконтролюючих акціонерів		865	2 513
		1 085 370	1 057 637
Прибуток на акцію			
Чистий та скоригований прибуток на одну просту акцію (грн.)		0,0176	0,0171

Примітки на стор. 6-27 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності